

ยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Information and Communication Technology Administration
Strategies of Private Higher Education Institutions in the Northeast.

พงษ์ศักดิ์ ดรพินิจ*

ดร.พา อักษรเสื่อ, ดร.โกศล ศรีสังข์ และดร.พงษ์ศักดิ์ ผกามาต**

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒) จัดทำยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระดับสูง ระดับกลาง และอาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๑ แห่ง จำนวน ๔๖๙ คนการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ ๑) เครื่องมือสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ๒) เครื่องมือสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .๙๘๙ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis หรือ EFA) โดยวิธี Principal Component Analysis ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ (Factor Score Coefficient) ตั้งแต่ ๐.๓๐ ขึ้นไปที่ใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาให้เป็นตัวแปรสำคัญเพื่อนำไปจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามี ๘ ประเด็นสำคัญดังนี้ ๑) ระบบซอฟต์แวร์ในหน่วยงานสามารถทำงานได้ตรงความต้องการในการปฏิบัติงาน (๐.๕๓๗) ๒) การทำงานของบุคลากรในหน่วยงานมักคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (๐.๔๙๔) ๓) ระบบซอฟต์แวร์ในหน่วยงานสามารถใช้งานร่วมกันได้ในกระบวนการปฏิบัติ (๐.๔๖๕) ๔) บุคลากรใน

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

** อาจารย์ที่ปรึกษา

หน่วยงานมีความซื่อสัตย์และไม่ใช้ประโยชน์จาก ICT ในทางที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร (๐.๔๐๘) ๕) หน่วยงานของท่านมีอุปกรณ์ต่อพ่วง (Printer หรือ Scanner) เพียงพอต่อภาคปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ (๐.๓๙๘) ๖) บุคลากรในหน่วยงานเป็นผู้มีความทุ่มเทเสียสละในการทำงาน (๐.๓๓๖) ๗) กลยุทธ์ด้าน ICT ของหน่วยงานมีการระบุดึงการใช้ซอฟต์แวร์ร่วมกัน (๐.๓๓๐) และ ๘) กลยุทธ์ด้าน ICT ในหน่วยงานมีความสำคัญเทียบเท่ากับกลยุทธ์หลักด้านอื่นๆ (๐.๓๑๒) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การบริหาร, เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the actual as well as the Information and Communication Technology Administration of Private Higher Education Institutions in the Northeast. 2) to construct strategies for the Information and Communication Technology Administration of Private Higher Education Institutions in the Northeast. The samples for this study consisted of 469 persons from administrators and teachers of Private Higher Education Institutions in the Northeast. This is the Mixed Method Research. The tool used 2 kinds of questionnaire were 1) the Semi-Structure Interview 2) with Likert's 5-rating scales, the reliability based on Conbach's Alpha Coefficient at 0.898. The statistics used for data analysis comprised frequency, percentage, mean and standard deviation. Use the computer software for Exploratory Factor Analysis (EFA) by the Principal Component Analysis.

The results of the study were as follows: The standard consider of Factor Score Coefficient value between .30-1.00 for check the important variables. The Information and Communication Technology Administration Strategies of Private Higher Education Institutions in the Northeast were 8 issues as follows : 1) the software system in the institute can usable for the requirement of work. (.537) 2) The work of personnel in agencies often take into account the public interest rather than private. (.494) 3) The software system in the institute can usable for share with in the processing of work. (.465) 4) the members of institute have the honesty and don't applies the Information and Communication Technology System for the wrong. (.408) 5)

the institute have the printers and the scanners enough for the efficient work. (.398) 6) the members of institute have the exert and sacrifice in this work. (.336) 7) the Information and Communication Technology Administration strategies in the institutes has sharing software system. (.330) and 8) the Information and Communication Technology Administration strategies in the institutes has significant as same as the other strategies. (.312), respectively.

Keywords; The Administration Strategies, The Information and communication Technology, The Private Higher Education Institutions in the Northeast.

๑. บทนำ

ปัจจุบันสภาพทางสังคมเศรษฐกิจการเมืองการปกครองการศึกษา และเทคโนโลยีในยุคของกระแสโลกาภิวัตน์ได้มีการพัฒนา และมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลต่อรูปแบบการปฏิบัติการและการจัดการการดำเนินงานในธุรกรรมด้านต่างๆ ทั้งทางภาครัฐและเอกชนเป็นการก้าวเข้าสู่ยุคของสังคมข้อมูลข่าวสาร (Information Society) ซึ่งต้องอาศัยเทคโนโลยีระบบสารสนเทศ ระบบอินเทอร์เน็ต ระบบเครือข่ายระหว่างประเทศ เพื่อการติดต่อสื่อสาร และประสานงานร่วมกันในการสร้างโอกาสการดำเนินธุรกรรมรูปแบบใหม่สำหรับองค์กรทุกประเภท และทุกระดับโดยเปิดกว้างในเรื่องของการพัฒนาแลกเปลี่ยนความรู้การศึกษางานวิจัยเทคโนโลยีนวัตกรรมการผลิตสินค้าและบริการทั้งระดับภายในและภายนอกขององค์กร

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and communication technology: ICT) ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมของโลกหลายด้านโดยประสิทธิภาพของเทคโนโลยีทำให้ประเทศต่างๆ ในโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้รวดเร็วแบบไร้ข้อจำกัดของเวลาและสถานที่จึงเกิดเศรษฐกิจไร้พรมแดนหรือโลกาภิวัตน์ ส่วนระบบการผลิตที่ใช้ศักยภาพของเทคโนโลยีทำให้สามารถผลิตสินค้าได้เป็นจำนวนมาก และมีราคาถูกลงแต่สินค้ามีคุณภาพมากขึ้นหรือมีผลิตภาพ (Productivity) สูง^๑ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเองไปสู่เศรษฐกิจ เพื่อขายหรือระบบทุนนิยม^๒ นอกจากนี้กระบวนการผลิตที่ใช้สินทรัพย์ทางกายภาพ (Tangible assets) เน้นการใช้

^๑สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ ๒๕๔๔-๒๕๕๓ ของประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, ๒๕๔๕).

^๒วิทยากร เชียงกูล, เศรษฐกิจโลกในกำมือทุนข้ามชาติ : จากโรงงานถึงวอชิงตัน เศรษฐกิจไทยเศรษฐกิจโลก, (กรุงเทพมหานคร : สายธาร, ๒๕๔๕).

แรงงานและ เครื่องจักรหรือวัตถุดิบได้เปลี่ยนเป็นการผลิตที่ไม่ใช้ทรัพย์สินทางกายภาพ (Intangible assets) เน้นการใช้องค์ความรู้ใหม่ทักษะและเทคโนโลยีและผลกำไรจากการจัดการที่มีประสิทธิภาพซึ่งเปลี่ยนแปลงไปสู่เศรษฐกิจใหม่ (New economy) ที่มีการเปลี่ยนรูปแบบการแข่งขันจากความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative advantage) เป็นการแข่งขันที่มุ่งเน้นความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (Competitive advantage) ที่ให้ความสำคัญกับมูลค่าเพิ่มในตัวสินค้า ดังนั้นการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์จึงต้องอาศัยองค์ความรู้ในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมฐานความรู้^{๓๓}

โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบันพบว่า ประเทศที่เป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพสูงในการแข่งขันกดดันให้ประเทศที่ยากจนกว่าเปิดเสรีทางการค้าโดยผลักดันให้เกิดข้อตกลงด้านการค้าและบริการ (General agreement on trade in service: GATS) ภายใต้ข้อตกลงการค้าโลก (World trade organization-WTO) การบริการด้านการศึกษาเป็นหนึ่งใน ๑๒ สาขาของข้อตกลงดังกล่าวความรู้หรือการจัดการศึกษาได้กลายเป็นสินค้าที่ขายได้การจัดการศึกษาจึงกลายเป็นธุรกิจอย่างหนึ่งโดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเกิดเป็นธุรกิจอุดมศึกษา^{๓๔} ประเทศที่พัฒนาแล้วได้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในด้านการศึกษาทางไกลซึ่งเป็นการลงทุนที่ต่ำแต่สามารถให้บริการได้มากและมีความก้าวหน้าสูงจึงอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบในการแข่งขันและสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเหล่านี้เป็นจำนวนมากเช่นในปี ๑๙๙๗ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับรายได้จากการให้บริการด้านอุดมศึกษาประมาณ ๘.๕ ล้านเหรียญทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเจ้าแห่งการให้บริการด้านอุดมศึกษาตามด้วยประเทศสหราชอาณาจักร และประเทศออสเตรเลีย^{๓๕} ด้วยระบบเศรษฐกิจทุนนิยมส่งผลให้การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีภาวะการแข่งขันสูงจึงเป็นภาวะกดดันแก่สถาบันอุดมศึกษาในประเทศที่มีศักยภาพต่อยกว่า ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการจัดการและมีต้นทุนในการจัดการศึกษาต่ำ จึงจะสามารถอยู่รอดและแข่งขันได้ผลกระทบดังกล่าวเกิดขึ้นกับสถาบันอุดมศึกษาของไทยเช่นกัน เพราะประเทศไทยดำเนินการภายใต้ระบบทาง

^{๓๓}Gordon, Judith R. & Gordon, Steven, R, *Information Systems : A management Approach*, 3rd ed, (New York : John Wiley, 2002).

^{๓๔}จรัส สุวรรณเวลา, *วิกฤติการณ์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย ในวิกฤติอุดมศึกษาของไทยและทางออกของปัญหา*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑-๒๙.

^{๓๕}สุชาติ ตันธนะเดชา, *สถานการณ์ GATS และ FTA กับอุดมศึกษาทั่วโลก*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

เศรษฐกิจแบบเปิดจึงต้องเข้าสู่ภาวะการแข่งขันด้วย สถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาไทยต้องปรับตัวเพื่อรองรับการแข่งขัน

สถาบันอุดมศึกษาเป็นขุมความรู้ในระดับสูงของประเทศยังต้องตอบสนองต่อความต้องการของสังคม^๖ ซึ่งเป็นภาวะกดดันภายในประเทศที่มีผลสำคัญต่อการบริหารสถาบันอุดมศึกษาได้แก่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ได้ระบุถึงการที่บุคคลมีสิทธิและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษา และการจัดการศึกษาต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับปวงชน และในการจัดการศึกษาให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญภายใต้หลักการว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยการจัดการศึกษาสามารถดำเนินได้อย่างกว้างขวาง และหลากหลายทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนสังคมชุมชนให้ความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษามากขึ้นโดยเฉพาะในหมวด ๕ มาตรา ๓๖ ที่กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคลทำให้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง ต้องศึกษาหาแนวทางหรือรูปแบบที่เป็นนวัตกรรมของการบริหาร เพื่อให้สามารถพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่เป็นของตนเองให้มีประสิทธิภาพมีคุณภาพและมีการกระจายโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างทั่วถึง โดยมีความคล่องตัวมีเสรีภาพทางวิชาการมีความโปร่งใสตรวจสอบได้และยกระดับมาตรฐานของมหาวิทยาลัยสู่ระดับสากลมากขึ้น การดำเนินการด้านการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้จำนวนนักศึกษาที่พร้อมที่จะเข้าสู่การศึกษา^๗ ในระดับอุดมศึกษามีจำนวนมากและเพิ่มขึ้นทุกปีในขณะที่งบประมาณที่ได้รับจากรัฐมีอย่างจำกัดในขณะที่รัฐบาลลดงบประมาณเกือบทุกประเทศสำหรับสถาบันอุดมศึกษามีจำนวนลดลง ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วยแต่ค่าใช้จ่ายคงที่หรือมีแนวโน้มมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา^๘

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือหลักทั้งในองค์การของรัฐและเอกชนเพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและการสร้างโอกาสแก่องค์กร^๙ สร้าง

^๖ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, คู่มือการดำเนินงานเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^๗ บวรศิลป์ เชาวน์ชื่น, “การจัดอันดับมหาวิทยาลัย : การวัดความสำเร็จของมหาวิทยาลัยประเทศไทย”, วารสารประกันคุณภาพ, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน, ๒๕๕๑).

^๘ มานิต บุญประเสริฐ และคณะ, รูปแบบการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาแนวใหม่, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๔๖).

^๙ Drucker, P. F, **Management : Tasks responsibilities practices**, (New Brunswick, NJ : Transaction, 2007).

ความได้เปรียบในการแข่งขัน^{๑๐} ซึ่งรวมถึงสถาบันอุดมศึกษาด้วย ด้วยความสามารถของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ช่วยให้ค่าใช้จ่ายลดลงแต่ทำให้เข้าถึงนักศึกษาได้มากขึ้นประกอบกับศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจึงถูกนำมาใช้ในสถาบันอุดมศึกษาในหลายด้านทั้งในด้านการเรียนการสอน และการบริหารจัดการซึ่งครอบคลุมถึงการสร้างกลยุทธ์การพัฒนากระบวนการดำเนินการการพัฒนาทักษะทางเทคนิค การสนับสนุนการบริหารการเงินและการตลาดงานด้านเอกสารต่างๆ ที่ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย อังกฤษ มาเลเซีย และมองโกลเลียพบว่า ประเทศเหล่านี้มีนวัตกรรมการบริหารจัดการที่คล้ายคลึงกันในด้านหนึ่งคือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้งในการบริหารวิชาการและการดำเนินการ^{๑๑}

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการทำวิจัยเรื่องดังกล่าว จะทำให้ทราบถึงสภาพการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถวางยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารให้มีคุณค่าสูงสุดตามบริบทขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุสู่เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ตั้งไว้และพัฒนาคนให้มีความสามารถในการเรียนรู้ มีรูปแบบการจัดการที่ดีในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการเพิ่มศักยภาพทางการศึกษา ผลงานทางด้านวิชาการ และเป็นการสร้างองค์กรสู่ความเป็นเลิศตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๑๕ ปี ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๕) ของประเทศได้สืบต่อไปแบบยั่งยืน โดยคาดหวังว่าผลการวิจัยจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้บรรลุถึงคุณภาพประสิทธิภาพ สามารถสร้างศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้และตอบสนองเจตนารมณ์ของสถาบันอุดมศึกษาได้

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๒. เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{๑๐} ธีรพันธุ์ เขจรนันท์ และไพบุลย์ เกียรติโกมล, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : Management Information Systems, (กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๔๗).

^{๑๑} สุกัดดา ลอยฟ้า และคณะ, การวางแผนเชิงกลยุทธ์สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย : แนวทางสำหรับผู้บริหารระดับสูง, (ขอนแก่น : ฝ่ายพัฒนากุศลการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๕).

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) เป็นการนำเอาวิธีวิทยาการวิจัย ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาผสมผสานเข้าด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนดำเนินการวิจัย ออกเป็น ๖ ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ขั้นตอนที่ ๒ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนที่ ๓ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมการคำนวณชุดค่าสถิติสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์ ขั้นตอนที่ ๔ ร่างยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่าง “๑” ขั้นตอนที่ ๕ ตรวจสอบเพื่อยืนยันร่างยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และขั้นตอนที่ ๖ สรุปผลการวิจัยและนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่าง “สมบูรณ์”

๔. สรุปผลการวิจัย

ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาพรวมแต่ละด้าน พบว่าความคิดเห็นในการปฏิบัติเกี่ยวกับประเด็นยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” (\bar{x} = ๓.๙๗) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าสูงสุด คือ ด้านวัฒนธรรมองค์การเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (\bar{x} = ๔.๑๓) รองลงมา คือ ด้านบทบาทของบุคลากรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (\bar{x} = ๔.๐๘) และด้านที่มีค่าต่ำที่สุด คือ ด้านการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (\bar{x} = ๓.๖๐) ตามลำดับ

วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis หรือ EFA) โดยวิธี Principal Component Analysis (PC) และใช้วิธีหมุนแกนออร์โธโกนอล แบบวาริแมกซ์ (Varimax Orthogonal Rotation) เพื่อสกัดตัวแปรที่ไม่สำคัญออกไป สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกตัวแปรที่สำคัญจากองค์ประกอบต่างๆ เกิดขึ้นจากการหมุนแกน คือ ตัวแปรสำคัญของแต่ละองค์ประกอบจะต้องมีค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ (Factor Score Coefficients) ตั้งแต่ ๐.๓๐ ขึ้นไปจึงจะถือได้ว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญ (ปกติที่ใช้อยู่

โดยทั่วไปจะใช้มากกว่า ๐.๒๐ ขึ้นไป) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ (Factor Score Coefficient) ตั้งแต่ ๐.๓๐ ขึ้นไปที่ใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาให้เป็นตัวแปรสำคัญเพื่อนำไปจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า มี ๘ ประเด็นสำคัญดังนี้ ๑) ระบบซอฟต์แวร์ในหน่วยงานสามารถทำงานได้ตรงความต้องการในการปฏิบัติงาน (๐.๕๓๗) ๒) บุคลากรในหน่วยงานมีความซื่อสัตย์และไม่ใช้ประโยชน์จาก ICT ในทางที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร (๐.๔๙๔) ๓) ระบบซอฟต์แวร์ในหน่วยงานสามารถใช้งานร่วมกันได้ในกระบวนการปฏิบัติ (๐.๔๖๕) ๔) บุคลากรในหน่วยงานมีความซื่อสัตย์และไม่ใช้ประโยชน์จาก ICT ในทางที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร (๐.๔๐๘) ๕) หน่วยงานของท่านมีอุปกรณ์ต่อพ่วง (Printer หรือ Scanner) เพียงพอต่อภาคปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ (๐.๓๙๘) ๖) บุคลากรในหน่วยงานเป็นผู้ที่มีความทุ่มเทเสียสละในการทำงาน (๐.๓๓๖) ๗) กลยุทธ์ด้าน ICT ของหน่วยงานมีการระบุถึงการใช้ซอฟต์แวร์ร่วมกัน (๐.๓๓๐) และ ๘) กลยุทธ์ด้าน ICT ในหน่วยงานมีความสำคัญเทียบเท่ากับกลยุทธ์หลักด้านอื่นๆ (๐.๓๑๒) ตามลำดับ

๕. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๑. ข้อเสนอแนะในการนำยุทธศาสตร์การบริหาร ICT สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนไปใช้ ผลการศึกษาที่ได้ชี้ให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาที่ศึกษาทั้ง ๑๑ สถาบัน มีการบริหาร ICT ทั้ง ๑๐ ด้าน ได้แก่ กระบวนการวางแผน ICT กระบวนการจัดการองค์การ ICT กระบวนการบูรณาการ ICT และการบวนการควบคุม ICT แต่กระบวนการที่ยังไม่สมบูรณ์และมีการปฏิบัติน้อย ได้แก่ กระบวนการควบคุม ICT ซึ่งเป็นกระบวนการสุดท้าย ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญเช่นกัน เนื่องจากเป็นการประเมินผลของกระบวนการนี้ จะเป็นสารสนเทศที่สำคัญที่จะนำไปใช้ในการวางแผนในรอบต่อไปในอนาคตที่จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องของงานที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้นหรือสร้างความเข้มแข็งภายใน นอกจากนี้ผลการประเมินจะเป็นตัวชี้ว่าผลงานทางด้าน ICT เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หากงานใดที่ทำได้ดีแล้วและเป็นงานที่สร้างเสริมศักยภาพให้แก่สถาบัน ก็จะได้รับพิจารณาเพื่อยกระดับการแข่งขันซึ่งจะนำไปสู่การวางแผน ICT ในเชิงกลยุทธ์ ทั้งยังสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ดำเนินการไปแล้วมีความคุ้มค่าเพียงใด หากมีการนำเข้าสู่การพิจารณาว่างานใดที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน สถาบันอาจจะพิจารณาแก้ไขหรือยกเลิก ซึ่งจะทำให้สามารถประหยัดงบประมาณหรือนำงบประมาณไปทุ่มเทกับงานด้าน ICT ที่จะสร้างความเข้มแข็งในด้านอื่น เนื่องจากการบริหาร ICT เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องกันเป็นวงจรการขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งอาจส่งผลกระทบต่อไม่สามารถบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ ผลจากงานวิจัยได้มีการระบุว่าหน่วยงานระดับคณะหรือเทียบเท่าคณะมีส่วน

สำคัญในการควบคุม ICT ควรมีหน่วยงานหรือมีผู้รับผิดชอบงานด้านนี้ที่ชัดเจนจะทำให้กระบวนการดำเนินงานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. งานวิจัยนี้ได้พัฒนารูปแบบการบริหาร ICT สำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยอาศัยแนวคิดของการบริหาร ICT ของ Lucas (2000) และปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ จากแนวคิดของ MIT Management Model 1990 (Scott Morton, 1991) และแนวคิด 7S ของ Mckinsey^{๑๒} เป็นกรอบในการศึกษา อย่างไรก็ตามยังมีแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร ICT ในองค์การและปัจจัยการบริหาร องค์การที่มีประสิทธิภาพของนักวิชาการอีกหลายท่าน ที่อาจมีมุมมองที่แตกต่างและมีการ ศึกษาวิจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนั้นในการวิจัยการบริหาร ICT ใน สถาบันอุดมศึกษาที่อ้างอิงรูปแบบการบริหาร ICT และแนวคิดทฤษฎีการบริหารอื่นๆ อาจยังเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมได้อีกหลายแง่มุม

๒. งานวิจัยนี้จัดทำยุทธศาสตร์การบริหาร ICT ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถ้าหากสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ จะพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาไปสู่ ความเป็นสากลมากขึ้น สถาบันอุดมศึกษาจะนำ ICT มาเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนให้ สอดคล้องกับภารกิจที่เกิดขึ้นได้อย่างไร ยุทธศาสตร์การบริหาร ICT ที่เหมาะสมจะเป็น อย่างไร สามารถนำผลการศึกษาวินิจฉัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาการบริหาร ICT ซึ่งจะทำให้ สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งสามารถบริหาร ICT ที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ให้เกิดผล บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถาบันต่อไป

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

๑) หนังสือ :

จรัส สุวรรณเวลา. วิฤติการณ์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย ในวิฤติอุดมศึกษาของไทยและทางออกของปัญหา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ และไพบุลย์ เกียรติโกมล. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : Management Information Systems. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น, ๒๕๔๗.

^{๑๒}Thomas J. Peters and Robert H. Waterman, Jr., *In Search of Excellence : Lessons from America's Best-Run Companies*, (New York : Warner Books, 1982), p. 223-224, 286.

มานิต บุญประเสริฐ และคณะ. **รูปแบบการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาแนวใหม่.**

กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๔๖.

วิทยากร เชียงกุล. **เศรษฐกิจโลกในกำมือทุนข้ามชาติ : จากโรงนาถึงวอชิงตัน เศรษฐกิจไทยเศรษฐกิจโลก.** กรุงเทพมหานคร : สายธาร, ๒๕๔๕.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. **คู่มือการดำเนินงานเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒ข.

สุชาติ ตันธนะเดชา. **สถานการณ์ GATS และ FTA กับอุดมศึกษาทั่วโลก.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

สุลัดดา ลอยฟ้า และคณะ. **การวางแผนเชิงกลยุทธ์สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย : แนวทางสำหรับผู้บริหารระดับสูง.** ขอนแก่น : ฝ่ายพัฒนาบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๕.

๒) วารสาร :

บวรศิลป์ เชาวน์ชื่น. “การจัดอันดับมหาวิทยาลัย : การวัดความสำเร็จของมหาวิทยาลัยประเทศไทย”. **วารสารประกันคุณภาพ**, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน, ๒๕๕๑).

๒. ภาษาอังกฤษ

1) Book :

Drucker, P. F. **Management : Tasks responsibilities practices.** New Brunswick, NJ: Transaction. 2007.

Gordon, Judith R. & Gordon, Steven, R. **Information Systems : A management Approach.** 3rd ed. New York : John Wiley. 2002.

Effy. **Management information Systems.** 4th ed. Botton. MA : Course Technology. 2004.

Turban Efraim, McLean Ephraim & Wetherbe James. **Information technology for management: making connections for strategic advantage.** New York : Wiley, 1999.

Thomas J. Peters and Robert H. Waterman, Jr. **In Search of Excellence: Lessons from America's Best-Run Companies.** New York : Warner Books, 1982.